

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Christus de Levensbron

„Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven”.

Hebreeën 10 : 38a.

In veel huizen zijn trappen. Een naar beneden: de keldertrap, en een naar boven. Elke trap heeft treden, en elke trede brengt of meer naar beneden of meer naar boven.

In de Hebreeënbrief leest u over twee trappen. De een brengt naar beneden, de ander naar boven. Elke trede heeft een naam. De trap naar beneden heeft de treden van ongehoof, ongehoorzaamheid, traagheid, afval, verharding. Die naar boven de treden van geloof, horen, volharden, toegaan, zaligheid.

De Hebreeën waren op de trap naar beneden, en zij bevonden zich reeds op de een na laatste trede: die van afval. Toen is die brief gekomen geschreven vanuit pastorale bewogenheid.

In die brief wordt duidelijk gezegd dat het op geloof aankomt. In de grondtekst ontbreekt het lidwoord. Daardoor valt alle nadruk op geloof. Het is de spil van alles. Er is geen andere weg; het is de enige weg. Wie geloofd zal hebben, zal zalig worden. Wie niet geloofd heeft, wordt verdoemd.

Hier is de leer van de Schrift. En deze is door de reformatie weer in het licht gesteld. Sola fide - alleen door het geloof. Laten we de Heere dankbaar zijn dat we dit mogen weten. Toch - al zijn we kinderen van de reformatie - ons bedreigen gevaren. Grote gevaren zelfs. Als de Schrift ons plaatst voor de noodzaak en voor de eis van het geloof dan betekent dat niet dat wij het vermogen hebben om te geloven. „U moet geloven, aannemen” zegt men, maar men zegt dit in onbijbelse zin. De natuur laat men geloven en zegt dan een gelovige te zijn. Niets daarvan. Onze natuur is afkerig van God en van Christus. Het geloof is genadegave, gewerkt door de Heilige Geest.

Het geloof is ook niet het geloof van spekulatie of verstandelijke overlegging. Ook geen geloof, dat leeft bij en uit redenatie, dat leeft bij allerlei beschouwingen over verbond, verkiezing, doodstaat van de mens en nog veel meer.

Het geloof leeft ook niet voor het geloof. Dan wordt het verzelfstandigd. Het wordt getroeteld, het wordt versierd. Het geloof zelf is dan de zaligmaker en schat.

Het geloof leeft ook niet op het geloof. Dan wordt het een soort voorraadschuur. Men leeft dan op zijn geloof, omhelst eigen geloof en vereert het afgodisch. Het geloof wordt dan een afgod, ja zelfs een antichrist.

U moet er terdege acht op geven dat er niet staat: de mens zal uit geloof leven. Wie dat zo stelt, verdraait de Schrift, en hangt leugenleer aan. Er staat: de rechtvaardige zal uit geloof leven. Dus geloof wordt bepaald door rechtvaardige.

Het ware geloof dat noodzakelijk is, vindt u bij de rechtvaardige. Daar kunt u zien wat het karakter is van het ware geloof.

Het woord rechtvaardige moet u niet de betekenis geven van gerechtvaardigd of van zondeloos. Wie dat doet - ik zeg het wederom -, verdraait de Schrift.

De schrijver van de brief aan de Hebreeën

citeert woorden uit het boek Habakuk. De rechtvaardigen ten tijde van de profeet Habakuk waren mensen die verkeerden in uiterst moeilijke omstandigheden. De goddelozen verdrukten hen. In hun nood riepen zij zich op hun Verbondsgod, op Zijn gerechtigheid, op Zijn handelen overeenkomstig Zijn Verbond. Hij Zelf had toegezegd, dat Hij de verdrukten recht zou doen. Daarom was hun beroep terecht en met recht. Daarin waren ze rechtvaardig.

Evangelieprediking is belofteprediking. De Heere komt tot ons met Zijn belofte. We spitzen het toe op die twee beloften: de vergeving der zonde en het eeuwige leven. Van nature is er bij ons geen plaats voor die beloften. We doen er niets mee. Het is de Heilige Geest Die ervoor plaatsmaakt. Hij ontdekt aan de zondestaat en aan de doodstaat. Hij maakt ruimte voor het geloof, en in die nood werkt Hij het geloof, dat geloof dat zich uitstrekt naar de levende en belovende God. Dat geloof grijpt dus vanuit de nood de Heere aan in Zijn beloften.

Zulk een nu wordt rechtvaardig genoemd. Neen - niet omdat hij rechtvaardig is in zichzelf, maar juist omdat hij zich richt vanuit zijn nood op 's Heeren beloften. Hij wordt rechtvaardig genoemd omdat hij in dat zich richten op de beloften, handelt overeenkomstig Gods wil.

Dat geloof van de rechtvaardige heeft rijke vrucht. Het is de vrucht van leven. De rechtvaardige zal uit geloof leven. Het geloof geeft de verbinding met de Bron des levens, Christus. In Hem zijn al de beloften Gods ja en amen. Het geloof is het kanaal waardoor het leven toevloeit. Dus het geloof is geen grond, maar middel. Door middel van het geloof vloeit het leven toe.

Leven niet in de betekenis van wat wij onder leven verstaan. Maar in de betekenis van hét leven, het eeuwige leven, het leven dat nooit sterft. Het leven dat Jezus Christus verwierf door Zijn dood.

Nu staat er in de grondtekst bij rechtvaardige het woordje mijn: Mijn rechtvaardige zal uit geloof leven.

De rechtvaardigen zijn de verkorenen door God. Verkoren vanwege welbehagen. Gegeven aan Jezus Christus. Hij heeft ze gekocht voor de dure prijs van Zijn bloed. Alzo tot Zijn eigendom geworden. Daarom dat woordje mijn. Ze zijn niet meer van zichzelf, van de zonde, van de wereld, van de duivel, ze zijn van Hem. Dat is hun troost temidden van aanvechting en benauwing. Niemand zal Zijn schapen uit Zijn hand rukken.

Hangt objectief alles aan het offer van Christus, subjectief hangt alles aan het geloof. Het geloof is de enige mogelijkheid tot leven.

Op welke trap staat u? Op die naar beneden of op die naar boven?

Wantrouwt u de Heere? Wantrouwt u Zijn belofte? Misschien vraagt u u af of de beloften wel voor u zijn. Weet u - dan hebben we nog nooit onze nood leren verstaan. Blinde mens, hoor toch, Hij, Jezus Christus, raadt u om van Hem te kopen ogenzalf. Door die ogenzalf gaan we zien: zonder God, God kwijt, gezondigd tegen een heilig en goeddoend God, een hemelhoge schuld, de dood verdiend, midden in de dood, en straks de eeuwige dood. En dan die belovende Heere. O neen - ik kan niet leven bij: ik heb de

belofte en dat is genoeg. Daarmee blijf ik midden in de dood. Door de Geest word ik pleiter, komen er worstelingen aan de troon der genade. En zo een zal leven. Want God is een Waarmaker van Zijn woord.

Mijn rechtvaardige zal uit geloof leven. Het is het geloof dat zich richt op de beloften in Christus. Het richt zich dus op Christus. Daarom: Mijn rechtvaardige zal uit Mij leven. Hij, Christus, is alleen de Bron waaruit het leven, het eeuwige leven komt.

Ds. v.Z.

Van de Redactie

1. **School voor Dundas en Hamilton.** De diaconie van een Chr. Geref. kerk met banknummer 55.80.22.596 schreef een bedrag van f 250.- over op de rekening van de school 34.13.58.053 op naam van de Reh. Chr. School Soc. Dundas/Hamilton (Postbankrekening van de Rabobank te Meerkkerk is 129785). Ik ontving ook twee giften, elk van f 100.- voor hetzelfde doel. Later kwam op de bankrekening nog binnen een gift van f 150.- van AWK een een collecte van de Chr. Geref. kerk te Leerdam ten bedrage van f 1269.-. Voor alles hartelijk dank. Het meeleven in ons land doet de vrienden in Dundas en omgeving goed.

2. Het blijkt gewenst nog eens te vermelden, dat het mogelijk is de arbeid van Bewaar het Pand financieel te steunen door legaten enz. De begunstiging moet dan komen op de naam van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk (Prinses Marijkeweg 12). Mede door de legaten die we reeds ontvingen zijn we in staat gesteld om de arbeid van jaar tot jaar voort te zetten. We mogen ook daarin de goede hand des Heeren opmerken.

B.

Van de administratie

Hartelijk dank voor de opgave van 11 nieuwe abonnees, waarvan er 9 door kerkeraden werden opgegeven en 2 door abonnees.

Dank ook voor de ontvangen giften ten bedrage van f 29.-.

Zie het P.S.-je van ds. v.d. Ent in het vorige blad. Het noteren van nieuwe abonnees zijn we niet zat. Elke abonnee wint er een, dan worden het er twee. Dankbaar zijn de administrateur en ds. H.C. v.d. E. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Een sprekende stad

2.

Was Trier toen Olevianus geboren werd één van de bolwerken van het Rooms-Katholicisme, toch kon ook in deze stad de reformatie niet gekeerd worden. Men hoorde van de arbeid van de grote reformatoren. Handelslui uit Trier hoorden het Evangelie prediken en het liet hen niet meer los. Wat zij ontvingen, gaven zij door in hun omgeving.

En zo langzamerhand ontstond er te Trier een kring van vrienden van de reformatie, die begeerden, dat ook te Trier het evangelie vrij mocht verkondigd worden en dat er ook het Heilig Avondmaal mocht bediend worden naar de instelling van Christus. Tot deze kring behoorden zelfs aanzienlijke mannen van de stad, namelijk enkele schepenen. Aan hen had Calvijn in 1558 brieven geschreven. Hij wekte hen op de zaak des Heeren te

dienen. Getrouw te zijn. Het oog op Christus gericht te houden. Door Wien alle moeilijkheden overwonnen kunnen worden en Die onoverwinnelijke kracht verleent. Onder Hem, zo schreef Calvijn, is de overwinning voor ons en kunnen we volharden en moedig voorwaarts gaan. Van harte bad hij hun ook de zegen, de hulp en de bescherming van de Heere toe. Calvijn heeft er ook aan mee mogen werken, dat Olevianus in Trier kon gaan werken. In juni 1559 kwam Olevianus in zijn geboortestad terug. Met hartelijke banden bleef hij verbonden aan zijn leermeesters Calvijn en Beza. Onvergetelijk was voor hem de tijd in Zwitserland. De Heere heeft de studietijd willen zegenen voor hoofd en hart. In Trier kreeg hij direct de opdracht om onderwijs te geven. Hij moest als handboek gebruiken een werk van Melancton. Dit werk werd op verschillende universiteiten gebruikt. Door het gebruik van dit handboek, kreeg hij gelegenheid om de jongeren Bijbels onderwijs te geven. Hij kon spreken over het wezen Gods, het geloof, de vreze des Heeren en de gerechtigheid.

Naast het geven van onderwijs, werd ook de weg geopend tot de kansel. Zijn prediking mocht inslaan. Maar verwekte ook veel verzet. Zo zelfs, dat hem een preekverbod werd opgelegd. Olevianus vroeg bedenktijd. Hij wilde ook weten, hoe de gemeente er over dacht. Voor de dienst vroeg hij aan de gemeente wat hij moest. Ophouden met prediken of doorgaan. Tegen de wil van de keurvorst in. Wie het laatste begeerden moesten "Amen" zeggen. Toen riep de gehele gemeente: "Amen!" Aan de keurvorstelijke raad werd hiervan officieel mededeling gedaan.

Door de druk heen groeide de gemeente. In de stad Trier kreeg men een eigen naam: Confessionisten. Daar het werk voor de 23-jarige Olevianus te zwaar werd kreeg hij hulp van de Flinsbach. Ook bij Flinsbach was de kerk steeds tjokvol. De arbeid van de predikanten werd zeer gewaardeerd.

Op een gegeven moment kende de ergernis van de roomse geestelijkheid geen grenzen meer. Straffe maatregelen werden er genomen door de kerkvorst. De confessionisten werden beschuldigd van opstand, rebellie en vredebreuk. Flinsbach moest de stad verlaten. Hij was een rebel en een oproerkraai. Verschillenden kwamen in de gevangenis terecht. Men moest lijden om de naam en zaak des Heeren. Onder de gevangenen was Olevianus. De kracht en invloed van de reformatie werd gebroken. Gebroken, maar niet vernietigd. Voor gevangenen kwam er ook uitkomst. Frederik de Derde, de keurvorst van de Palts had zich met andere protestantse duitse keurvorsten ingezet om de gevangenen vrij te krijgen. De eerste poging mislukte. De keurvorst van Trier bleef er bij: het zijn rebellen.

Een delegatie van 33 personen ging eind november naar Trier voor overleg met de keurvorst. Dit overleg verliep zeer stroef, maar tenslotte wilde de keurvorst toch "genadig zijn". De gevangenen konden ontslagen worden, wanneer zij de onkosten betaalden en emigreerden. De afgezanten spraken hierover met de gevangenen. Zij wilden wel emigreren, maar geen kosten betalen. Want ze waren niet schuldig. De aartsbisschop bleef staan op zijn eis, dat men enige kosten zou betalen, anders zou hij de schijn op zich laden, dat zij om de religie verbannen werden. Men kwam tot een vergelijk. Een stuk werd opgesteld, waarin werd vastgelegd, dat de verbannen geen wraak zouden gaan nemen en niet naar hun vaderland zouden terugkeren. Tevens werd ingestemd met de geeiste vergoeding. Allen tekenden het stuk, behalve Olevianus. Met nadruk verzekerde hij niets gepredikt te hebben tegen Gods Woord en de Augsburgse Confessie en dat hij niets gedaan had, dat strafwaardig was. Ondanks zijn weigering werd hij toch vrijgelaten. Met de graaf van Erbach ging hij mee naar Heidelberg. Uit de strijd kwam hij niet ongeschonden, maar niet gebroken. Over Trier kwam de nacht. Een donkere nacht. Het licht van de reformatie werd gedoofd. Door de te hulp geroepen Jezuiten werd Trier opgevoerd tot een streng katholieke stad. In 1584 werden de laatste Protestanten verdreven. Twee eeuwen lang woonden er toen alleen

Room. Na de franse revolutie kwam er verandering. Toen ontstond er onder invloed van de Pruisen een protestantse kerk. En werd het gebeuren in Olevianus' dagen vergeten? Neen. Of het nu nog gebeurt is mij niet bekend, maar tot in de vijftiger jaren was het wel zo, dat elke Pinkstermaandag in Trier de grote "Olevianusprocessie" gehouden werd ter herinnering aan de uitroeiing van de "ketterij" in de stad. Op die dag werd dus uitbundig gevierd de vernietiging van het werk der Hervorming. De hervorming Het Rooms-Katholicisme zegevierde. Welk een werkelijkheid. Ook zo spreekt Trier. Maar Trier blijft spreken in en door het werk van de reformatie. De Heere heeft daar Zijn kracht getoond. Mensen zijn getrokken, gered en gezaligd geworden. De Paus heeft er verloren, maar Koning Jezus ontvangen. Zijn getrouwen schitterden als een parel. Terecht is geschreven: "met dank aan God slaan we gade de heldenmoed en zelfopoffering van zovele gereformeerden uit de 16e eeuw en die ook de beroving hunner goederen gelaten aanvaard hebben, om hun geloof te behouden. Zij zijn ons nog steeds tot lichtende voorbeelden. Hun volharding, trouw, zelfverloochenende liefde en ijver zien wij als schitterende deugden van hun kinderlijk, standvastig geloof".

Ds. M.C. Tanis.

De Beking

1.

In de Bijbel klinkt dikwijls de oproep tot bekering. Denk maar aan de prediking van de profeten. Als trouwe wachters hebben zij het Woord van de Heere doorgegeven. "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?" (Ez. 33 : 11). In het Nieuwe Testament klinkt de oproep tot bekering uit de mond van Johannes de Doper en de Heere Jezus Christus.

Er worden verschillende woorden gebruikt. In het Oude Testament onder andere het woord sjub, wat betekent: zich omkeren, wederkeren. Het is een verlaten van de verkeerde weg. Precies de tegenovergestelde richting inslaan. De goede weg gaan; de weg ten leven. Bekering is wederkeer tot de Heere. "De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk." (Jes. 55 : 7).

In het Nieuwe Testament vinden wij de woorden metanoia en epistrofè. Het eerste woord (metanoia) wijst vooral op de andere gezindheid, de afkeer van de zonde. Het tweede woord (epistrofè) wijst op de heenkeer tot God en de verandering van levenswandel.

Voor bekering worden dus verschillende woorden gebruikt. Ze komen hierin overeen, dat ze alle spreken van een radicale verandering van hart en leven. Dat is de bekering.

De bekering is een machtig werk van God. De mens is er niet toe in staat. Hij is onmachtig. De mens is radicaal en totaal verdorven. Hij kan zichzelf niet bekeren, hij wil zich niet bekeren en hij wil zich niet laten bekeren.

Wel moet hij, in dit tijdelijke, broze, vergankelijke leven bekeerd worden. De Heere God roept er toe op. Hij eist het. En terecht. Hij doet nog meer. Hij belooft bekering. Dat geeft verwachting. "En Ik zal u een nieuw hart geven." (Ez. 36 : 26). De Heere schenkt bekering. Dat lezen we in het Handelingenboek. "Zo heeft dan God ook de heidenen de bekering gegeven ten leven!" (Hand. 11 : 18 en 5 : 31). God schenkt Zelf wat Hij vraagt. Hij bekeert zondaren.

Nu kunnen wij allerlei onderscheidingen maken. Voor de duidelijkheid noemen wij: de eerste of principiële bekering en de voortgaande of dagelijkse bekering.

Bekering is een diep ingrijpende zaak in een mensens leven. Er komt overtuiging van zonde, verslagenheid van hart, berouw, droefheid over de zonde, droefheid naar God. Inkeer tot onszelf, afkeer van de zonde, wederkeer

tot de Heere. Vernieuwing van het leven, en zo is er meer te noemen. Ursinus spreekt in de Heidelbergse Catechismus van twee zaken: de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens.

We letten eerst op de overtuiging van zonde.

Overtuiging

God schenkt bekering. Hij werkt door Zijn Woord en Geest. De Heilige Geest overtuigt van zonde.

Daar heeft een man jaar en dag onder de waarheid geleefd. Nu opent de Heere zijn ogen. Hij erkent zijn schuld. Hij beseft diep, dat het niet alleen gaat om de buitenkant. Om wat anderen van hem weten, of in hem veroordelen. De Heere ziet het hart aan. Ook onze gedachten, gevoelens en begeerten zijn aan Hem bekend.

Hij wordt overtuigd, dat hij niet gedaan heeft, wat de Heere van hem vroeg. Hij is voor God in veel tekort geschoten: in liefde en toewijding, in gehoorzaamheid. Ja erger nog, hij is tegen God ingegaan met zijn gedachten en begeerten. Met zijn blikken en met zijn woorden heeft hij gedaan, wat kwaad is voor Gods heilig oog.

De Heilige Geest overtuigt hem, dat hij schuldig is voor God, en onder Zijn rechtvaardig oordeel ligt. Hij voelt dat nu, en doorleeft het. Kent u hier iets van?

De overtuiging van zonde is nodig. Onze verdorvenheid moet bloot gelegd worden. Iemand kan keurig leven. Maar wanneer de Heilige Geest zijn/haar ogen opent, roept hij/zij uit: wee mij, want ik verga.

De hervormer Johannes Calvijn heeft gewezen op de noodzaak van overtuiging van zonde. Hij schrijft in zijn verklaring van Joh. 16 : 7-11 het volgende. "Christus zegt thans, dat de wereld overtuigd moet worden van gerechtigheid, want de mensen zullen niet hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, ja zij zullen alles wat daarover gezegd wordt, afkerig verwerpen, zo zij niet door besef van zonde getroffen worden.

Voor al moet het ten opzichte van de gelovigen zo verstaan worden, dat ze geen baat bij het evangelie kunnen hebben, tenzij zij éerst vernederd zijn, hetgeen alleen geschieden kan, doordat zij hun zonden leren kennen. Het is het eigen werk van de wet, om het geweten voor Gods rechterstoel te dagen met schrik, met vrees te wonden, maar het evangelie kan niet recht verkondigd worden, of het moet van de zonde tot de gerechtigheid en van de dood tot het leven leiden. Daarom is het nodig dat het overtuigen van zonde aan de wet ontleend worde. Maar door de gerechtigheid moet ge die verstaan, die ons door de genade van Christus wordt meegedeeld."

Overtuiging van zonde is noodzakelijk. Wij kunnen niet voorschrijven, hoe die overtuiging precies moet zijn. De Heere werkt door wet en evangelie. Gods wet is een spiegel, die wordt voorgehouden. Ze laat zien, hoe het is, en hoe het zijn moet.

Trouwe prediking van Gods Woord is prediking van wet en evangelie. Ze hebben beide hun eigen functie. De wet moet geprekeet worden, om alle zelfvoldaanheid weg te nemen. Om de mensen te overtuigen, dat ze voor God niet kunnen bestaan. Die in het vlees zijn, kunnen God niet behagen. Om hen te brengen tot erkenning van hun ellende. Opdat ze de Christus nodig krijgen.

En het evangelie moet geprekeet worden, om hierdoor het getroffen geweten te troosten met Gods belofte. Om hoop te wekken op vergeving. De Heere Jezus Christus moet verkondigd worden.

De wet mag niet geprekeet worden zonder het evangelie. Dat zou wanhopig maken. Maar ook: het evangelie kan niet verstaan worden zonder de wet. Wet en evangelie brengen de zondaar tot de Heere Jezus Christus.

Christus heeft zorgeloze mensen ontmoet. Hij hield hen de wet voor in haar geestelijke betekenis. De wet heeft te maken met ons diepste innerlijk. Denk maar aan de bergrede. "Ik zeg u, dat zo wie een vrouw aanziet, om dezelve te begeren, die heeft alrede overspel in zijn hart met haar gedaan." Matth. 5, 6 en 7 zijn ontdekkend.

Gods Woord tekent verschrikkelijke zondaren. Hebben wij er geen erg in, hoeveel we op hen lijken? En hoe weinig we lijken op de Heere Jezus Christus? Tegenover Hem wordt

de zonde diep gevoeld. Bij de wonderbare visvangst lezen we van Petrus. Hij viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere! ga uit van mij; want ik ben een zóndig mens. (Luk. 5 : 8). Zo kan het ook. Dat is overtuiging van zonde.

En wat heeft de zonde de Heere Jezus Christus niet gekost? Dat is ook overtuigend. Het avondmaalsformulier spreekt bijvoorbeeld: Ten eerste bedenke een iegelijk bij zichzelf zijn zonden en vervloeking, opdat zij zichzelf mishage, en zich voor God verootmoedige; aangezien de toorn Gods tegen de zonde zo groot is, dat Hij die (eer dat Hij die ongestraft liet blijven) aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus, met de bittere en smadelijke dood des kruises gestraft heeft.

Christus' kruislijden bepaalt bij de ernst van de zonde. Namelijk wat de zonde betekent voor God. Denken wij daar wel eens aan?

Iemand wordt overtuigd van zonde, wanneer hij erkent, dat hij een overtreder is van Gods heilige wet, en het eeuwige oordeel verdiend heeft. De Heere doet immers geen onrecht, als Hij ons straft?! Staan we daar wel eens bij stil?

Overtuiging van zonde is een wezenlijk element van de waarachtige bekering. Ze is het werk van de Heilige Geest, Die het verstand verlicht. Hij opent de ogen.

Overtuiging van zonde is nodig; maar is niet genoeg. Ze is niet altijd met het geloof gemengd. Ze is niet altijd zaligmakend. De bijbel geeft hier voorbeelden van.

Denk maar aan de *rijke jongeling*. Hij leefde keurig en verlangde zelfs naar het eeuwige leven. Dat kom je zo druk niet tegen. Hij dacht, dat hij al de geboden gehouden had. Toch vroeg hij: wat ontbreekt mij nog? Dat is een opmerkelijke vraag.

De Heere Jezus antwoordde: zo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt, en geef het de armen..... Volg Mij. De Heere ontdekt hem eraan, dat hij erg op geld is. Hij overtuigt hem van zijn zonde!

Maar dan gaat de rijke jongeling weg; bedroefd. Waarom was hij bedroefd? Niet om zijn zonde! Wel omdat hij niet tegelijk zijn geld kon houden én de Heere Jezus volgen. Daarom was hij bedroefd. Hij boog niet voor de Heere - wat is dat erg. Hij hield zijn geld vast.

Nog een voorbeeld. Stadhouders *Felix* en *Drusilla*. Van hen lezen we in Hand. 24: "Na sommige dagen, Felix, daar gekomen zijnde met Drusilla, zijn vrouw, die een Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus." De apostel sprak de stadhouder ernstig aan. "En als hij handelde van rechtvaardigheid, en matigheid, en van het toekomstige oordeel, Felix, zéér bevréésd geworden zijnde....." Stadhouders *Felix* lachte er niet om. Hij bleef niet onverschillig, maar hij werd zeer bevreesd. Omdat hij geloofde wat Paulus zei. Felix werd overtuigd van het toekomstige oordeel. En van zijn zonde. Hij kon zó (als zóndaar) niet voor God verschijnen.

En wat deed hij? Hij hield zich op de been. Hij bleef toch dezelfde. "Felix zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: voor ditmaal ga heen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen. En..... tegelijk ook hopen, dat hem van Paulus geld gegeven zou worden, opdat hij hem losliet. (Hand. 24 : 24-26). Stadhouders *Felix* had, toen het erop aan kwam, meer interesse voor wat geld. Hij bleef onbekeerd, al was hij overtuigd van zijn zonden.

Dat was niet genoeg. Er ontbrak iets aan. Namelijk, zij beleden hun zonden niet. Hun houding tegenover de zonden was niet echt anders geworden. Zij haatten de zonden niet. Ze wilden de zonden ook niet loslaten.

U kunt onder de preek zitten. Het overal mee eens zijn. Zelfs overtuigd zijn van uw zonde. En haar toch niet belijden. De Schrift zegt niet voor niets: "Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhertigheid verkrijgen." (Spr. 28 : 13).

Wij kunnen nooit echt vrede hebben, zolang wij onze zonde niet belijden. Denk maar aan Psalm 32. Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd. Even verder leest u: mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor

de Heere; en Gij vergaafte de ongerechtigheid mijner zonde. Dán is er vrede voor het hart. Wij kunnen overtuigd zijn van onze zonde, en haar toch niet los willen laten. Dan is bekering hard nodig. De wijze spreukendichter zegt immers: die zijn overtredingen bekent en laat zal barmhertigheid verkrijgen. En de apostel Paulus vermaant: een iegelijk, die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. (2 Tim. 2 : 19).

Overtuiging van zonde is een onmisbaar element van de waarachtige bekering. Wie niet overtuigd is van zonde, is niet bekeerd. Deze overtreding kan niet zonder belijden en loslaten van de zonde; er mee breken.

Overtuiging is geen voorwaarde, waaraan een mens (eerst) moet voldoen. Het is niet zo, dat iemand zichzelf van zonde kan overtuigen, en zich zo geschikt kan maken voor Gods genade. Overtuiging wordt gewerkt door wet en evangelie; door Woord en Geest. Vraag hierom. Ze blijft nodig

Zuidland,

Ds. H. van der Ham.

Dit is het eerste gedeelte van een inleiding, die ds. Van der Ham op uitnodiging van het bestuur van de stichting Bewaar het Pand hield voor een kring van predikanten en andere ambtsdragers.

B.

Elburg Ingebruikneming gerenoveerd kerkgebouw

Het was op 13 oktober j.l. voor de gemeente Elburg wel een zeer bijzondere dag. Zij kwam toen samen om het geheel vernieuwde kerkgebouw weer in gebruik te nemen.

Daaraan waren maanden van beraad, besluit en arbeid voorafgegaan. De gemeente Elburg is jarenlang zeer klein geweest. We menen ons te kunnen herinneren, dat een vroegere ouderling die jarenlang de gemeente gediend heeft wel eens de vrees heeft uitgesproken, dat de gemeente op de duur niet zou kunnen blijven voortbestaan. Het is geheel anders gegaan. In de **dagen** van ds. M.S. Roos, die van 1965 tot 1971 de gemeente diende zijn er velen tot de gemeente overgekomen. Het kleine kerkgebouw moest worden vergroot. Na ds. Roos hebben de predikanten Van Leeuwen en Hamstra in Elburg gestaan. Sinds 2 mei 1986 is ds. H.C. van der Ent aan de gemeente verbonden. Onder zijn energieke leiding is het werk tot gehele vernieuwing van het kerkgebouw beraamd en uitgevoerd. Hij was het paard dat de wagen trok. Zo drukte zich iemand uit, die het kan weten. Hij wist de kerkeraad en de gemeente te activeren. Er moest gekozen worden tussen nieuwbouw op een andere locatie en renovatie van het bestaande kerkgebouw. Daar was de ruimte beperkt en toch moesten er voldoende zitplaatsen worden gecreëerd. Nieuwbouw zou te kostbaar worden. Er kon achter het bestaande gebouw een woning worden gekocht. Men kreeg de beschikking over een ruimte van 8 bij 30 meter, wat uit bouwtechnisch oogpunt zeer ongunstig was. Het ging er om dat een eenvoudig, maar toch een geschikt kerkgebouw zou worden gemaakt. Er was een eendrachtige, biddende samenwerking tussen kerkeraad, bouwcommissie en gemeente. Het bestaande gebouw werd geheel uitgesloopt. De gevels moesten blijven staan, omdat het gebouw op de monumentenlijst staat.

We hebben de ingebruikneming meegemaakt. Met verwondering hebben we kunnen gadeslaan wat er onder de zegen des Heeren tot stand werd gebracht. We hebben het oude gebouw gekend, zoals het vroeger was en ook zoals het werd toen ds. Roos er stond. Het is alles een prachtig geheel geworden. De vele moeilijkheden die er waren werden op een voortreffelijke wijze opgelost.

Het is wel een zware financiële last voor de gemeente. De vernieuwing kost rond de f 600.000.-. Er is echter grote offervaardigheid, die de verwachting mag geven dat de Heere het ook in dit opzicht wel zal maken. We willen nu een en ander vertellen over de ingebruikneming.

Om half acht n.m. opende br. J. Poot als voorzitter van de bouwcommissie de samenkomst. Hij heette allen welkom en liet zingen

Ps. 122 : 1 en 3. Daarna releveerde hij de gang van zaken. We hebben hierboven daarvan al een en ander vermeld. Hij droeg namens de bouwcommissie het kerkgebouw aan de kerkeraad over door aan ds. Van der Ent uit handen van een jeugdig meisje op een kussen de sleutels van het gebouw aan te bieden. Br. Poot sprak de wens uit, dat we bewaard mochten blijven voor het af- of toedoen aan Gods Woord en wenste ds. Van der Ent toe, dat hij als een getrouw dienaar mocht blijven arbeiden. Daarna sprak hij nog enkele woorden van dank aan allen die aan de bouw hadden meegewerkt. Hij hoopte van harte, dat we ervoor bewaard zouden worden steigerhout te zijn, maar dat er voor ons eens een huis zou zijn in de hemelen.

Hierna sprak ds. W. van Benthem namens de classis Zwolle, ds. J. Blom, Hervormd predikant, mede namens andere predikanten en kerken, wethouder A. Lok namens burgerlijke gemeente en architect Kraayeveld mede namens de aannemers. Hij stelde twee bijbels beschikbaar, een voor het voorlezersbord en een voor de consistorie.

Ds. Van der Ent dankte de voorzitter en de leden van de bouwcommissie en vele anderen. Hij wees in het bijzonder op een kunststuk, een bord, zoals in vele hervormde kerken te zien is, waarop de namen van vroegere predikanten vermeld staan, beschilderd door een oude broeder, een man van het vak. Hierna zongen we samen Ps. 122 : 2, terwijl ds. Van der Ent de kansel besteeg. Hij sprak votum en zegen uit. De voorlezer las de 12 artikelen, we zongen Ps. 99 : 8. We luisterden naar de voorlezing van Psalm 130. Ds. Van der Ent noemt zijn tekst, n.l. Psalm 130 : 4: bij U is vergeving. Hij ging voor in gebed. We zongen Ps. 130 : 2 en 4. Er werd gecollec-teerd.

Ds. Van der Ent wees erop, dat we voor het eerst in het oude en toch nieuwe kerkgebouw samenkomen. Aan de buitenkant is het niet te zien wat er veranderd is. Zo is het met de mens. We moeten allen geheel vernieuwd worden. Heeft zich dat reeds in ons leven voltrokken? Spreker wijst op het opschrift van de kerk: Vrede door het bloed Zijns kruises. Elburg loopt vol met zondaren. Hij hoopt dat men het ook gevoelt. Bij u is vergeving. Dat geldt geen rijken, maar armen, onrechtvaardigen. Je kunt een kerk verschillende namen geven. Vanavond de naam *een Rechthuis*; 1. een strenge Rechter, 2. een snode misdadiger, 3. een rechtvaardige Voorspraak, 4. een goddelijke Vrijspraak en 5. een noodzakelijk geloof. Deze 5 gedachten werkt ds. Van der Ent duidelijk en vol ernst uit. We geven de volgende samenvatting van de inhoudvolle spreek.

De 5 gedachten liggen in de 4 woorden van de tekst. Bij U. God is de strenge Rechter. Vergeving: doet denken aan schuld. Er is ook een schuldenaar. Die kan nooit betalen, heeft een Voorspraak nodig, Die ook betaalt. Daarom is er een vrijspraak, alleen door het geloof.

God is Rechter. Hij is groot, almachtig, heeft alles goed geschapen. Hij is Wetgever, heeft de wet ingeschapen in het hart. De wet is heilig. God is heilig, kan met zondaren geen gemeenschap hebben. God is rechtvaardig, straft de zondaar: God kan niet anders. Hij is ook alwetend en eeuwig. Daar hebben we ook mee te maken. Alles verandert, maar God verandert nooit. Hij is Dezelfde tot in der eeuwigheid.

Wie zijn wij? Bij God is vergeving. Er is schuld, een schuldenaar. Dat geldt ons allen. Adam is van God afgefallen. Door één mens is de zonde in de wereld gekomen. We zijn van kinderen van God kinderen van de duivel geworden, van vrienden van God vijanden van God. We vermeederen de schuld dagelijks. We zijn nietsnutten. We gaan het Rechthuis, Gods huis, voorbij, ook al gaan we naar de kerk. De oversten brachten Jezus in het rechthuis en gingen er zelf niet in. Zo is het met velen, die niet als beklagde willen ingaan. Daarvoor moet men gearresteerd worden. Dan komen we met God in aanraking, Die op Zijn troon zit, heilig, rechtvaardig enz. Dan worden de boeken geopend. Het boek van de wet. Ook als hier de wet wordt gelezen. De mens wil zich verontschuldigen. Er wordt nog een boek geopend: het geweten. Dat gaat spreken. Dan kan men

alleen zeggen: ik heb gedaan wat kwaad was in Uw ogen..... Schaamte gaat de mens bedekken. De zondaar moet sterven. Hij is vervloekt. Als je het vonnis des doods in je gaat omdragen heb je genade nodig. Daar ga je dan om roepen: O God, wees mij zondaar genadig; zie op mij in gunst van boven, wees mij toch genadig, Heer'.....

Hij zit in de val, kan er niet uit. God is rechtvaardig, kan van Zijn recht geen afstand doen. Dan zit je onder een last: zulk een last van zonde en plagen..... De ziel is gans nedergebogen. God is rechtvaardig en ik ben de grootste der zondaren. Dan word je een verloren mens. Daar is de Voorspraak voor Jezus Christus, de Rechtvaardige. Die krijgt zo'n zondaar nodig. Dan leert men roepen: Gij, Zone Davids, ontferm U mijner. Wat een wonder als de Zone Davids Zich door Woord en Geest aan het hart gaat openbaren. Begeert u Hem te zien? Deze Voorspraak? Hij is heilig: Die geen zonde gekend noch gedaan heeft is tot zonde gemaakt. God heeft alle zonden van Zijn volk op Hem doen aanlopen. Hij heeft alles gedragen. Als de Heilige Geest het geloof gaat werken wordt Hij gezien als de Schoonste van alle mensenkinderen. Dan worden de armen des geloofs naar Hem uitgestrekt. Dan gaat Hij verklaren dat Hij gekomen is om zondaren te zaligen, mensen die alles gedaan hebben om verloren te gaan. Als je Hem mag zien gaat in je hart leven: Mijn hart vervuld met heilbespiegelingen..... We zingen Ps. 45 : 1.

De kerk is een Rechthuis. God is Rechter. Wij zijn misdadigers. Christus is een rechtvaardige Voorspraak. Hij is ook een Verzoening voor onze zonden. Hij heeft Zich van eeuwigheid al gepresenteerd. Als je deze Voorspraak mag zien en omhelzen dan word je tot de Vader geleid, Die zegt: Ik zie geen zonde in Mijn Jacob..... Om Jezus' wil, Die alles volbracht. Dan word je door God vrijgesproken. Als je dat door het geloof mag verstaan mag je vrij uitgaan, vrijgesproken van schuld en straf en een recht ten eeuwigen leven.

Bij U is vergeving. Want Hij heeft al de schuld aan Zijn Zoon gegeven en Hij heeft deze overgenomen. Hij ging de dood, de hel in.

De Heere heeft liefgehad met eeuwige liefde. Dan kom je in het rusthuis. Hier wordt elk in liefde dronken. Dan kun je zingen met het hart: welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven..... Dan wordt het je een lust om God te dienen. De Heere is het zo eeuwig waard. Ds. Van der Ent hoopt, dat hij het evangelie nog menigmaal mag verkondigen en dat de Heere het tot zegen stelt van velen, jongeren en ouderen.

Na het Amen gaat ds. Van der Ent voor in dankgebed. We zingen Ps. 32 : 1 waarna de prediker de zegen des Heeren op de gemeente legt.

We verlaten allen het prachtige kerkgebouw, waar opnieuw het evangelie van vrij genade is en zal worden verkondigd.

De genodigden komen nog samen in het verenigingsgebouw, waar ons koffie met koek wordt aangeboden en waar we nog velen mogen ontmoeten en begroeten.

Het was een goede avond. Het doet steeds weer weldadig aan elkaar te mogen ontmoeten en te mogen zien, dat de Heere nog ruimte maakt. Ook in geestelijk opzicht. Dat moge de Heere in Elburg en ook elders nog rijkelijk doen ervaren.

B.

Middelhamis

bevestiging en intrede van ds. A. Baars

Op 21 oktober j.l. werd ds. A. Baars, gekomen van Dundas, Ontario, Canada, bevestigd als predikant van de Chr. Geref. kerk te Middelharnis. Bevestiger was ds. P. den Butter, tot voor kort verbonden aan de kerk van Middelharnis, maar nu predikant van de Chr. Geref. Maranatha-kerk te Urk. Op zondag 11 september j.l. had hij afscheid van Middelharnis genomen. We konden deze dienst niet bijwonen en dus geen verslag ervan voor ons blad gereed maken. Van bevriende zijde kregen we later het verslag dat hij geschreven had voor "Eilanden-nieuws", regionaal weekblad op gereformeerde grondslag. We zeggen hier vriendelijk

dank voor. Uit zijn verslag maakten we de volgende samenvatting.

De afscheidsdienst werd gehouden in het kerkgebouw van de Hervormde gemeente ter plaatse. Ds. Den Butter wees er op, dat het gaat om de zaak des Heeren. De Heere gaf in de afgelopen jaren naar Zijn grote ontferming ook getuigenis aan het Woord van Zijn genade. De tekst was Handelingen 11 : 23: en vermaande hen allen, dat zij met een voornemen des harten bij de Heere zouden blijven. De prediking is verkondiging van de Heere Jezus Christus. In Hem zijn alle schatten van Gods genade geopenbaard. Hij is de enige hoop voor een verloren wereld. Zijn bloed reinigt van de vuilste zonden en maakt dat de grootste zondaar voor God kan bestaan. Geen mens is in staat om de harten te ontsluiten, maar de Heere wel. In Antiochië was de hand des Heeren met de predikers. Ds. Den Butter wilde alleen op de Heere wijzen. Hij roept Gods kinderen op om bij de Heere te blijven. Daar alleen is kracht te ontvangen om een Gode welbehagelijk leven te leven. Anderen raadt de spreker de toevlucht bij de Heere te zoeken. Alles is van de Heere, door de Heere en tot de Heere. Het gaat niet om de dienaars, maar om de Heere. In Hem wil ds. Den Butter eindigen. Er worden verschillende toespraken gehouden. We noemen alleen die van ouderling Ville-rius. Deze wijst op de aangrijpende ziekte en het sterven van mevr. Den Butter. Op zijn verzoek zingt de gemeente de predikant en zijn dochters Psalm 90 : 9 toe.

Het was een bewogen dienst.

De dienst op 21 oktober j.l. begon om 7.30 uur n.m.

Ds. P. den Butter van Urk, tot voor kort predikant van de gemeente te Middelharnis was de bevestiger. Na votum en zegengroet liet hij zingen Ps. 132 : 6 en 10. Hij las 1 Corinthe 1 : 18 - 2 : 5 en daarna van de Dordtse Leerregels, hoofdstuk I, par. 1-3. Daarop ging hij voor in gebed.

We zongen Ps. 84 : 3 en 5. Er werd een collecte gehouden.

Ds. Den Butter preekte over 1 Corinthe 2 : 1. We vatten de preek als volgt samen. Het is een vreugdevolle avond. De Heere geeft deze avond aan Middelharnis weer een eigen herder. Spreker is dankbaar voor het feit, dat hij ds. Baars mag inleiden. Laten we proberen niet op mensen te zien, maar op de Heere. Het gaat niet om mensen. De Heere geeft wel mensen. We lezen, dat de Heere gegeven heeft..... Als het oog daarop gericht mag zijn, zien we van mensen af. Dan krijgt de Heere de aandacht.

Dat is de bedoeling van Paulus. De aandacht was op mensen gericht geweest. Daarom was het: ik ben van Paulus enz. Ze eindigden in de ambtsdragers. Het gaat allereerst om de inhoud van de boodschap. God is alle eer waardig. De Heere laat de boodschap brengen. Waar heeft de boodschap effect? Bij het dwaze enz. God kiest anders dan wij. Wie brengt de boodschap? Alles is uit Hem. Anders is er geen vrucht. Hij is de Bron. In Hem zijt gij wijsheid enz. De Heere werkt tot Zijn eer. Dan is Paulus niet meer dan slijk. Dat moet in de prediking uitkomen. Paulus zegt wat van zichzelf. Dat is nog van belang voor iedere dienaar. Hij komt niet met uitnemendheid van woorden. Niet als redenaar. Dat is een kunst die je kon leren. Bij een redenaar gaat alles om hemzelf, niet om de boodschap. Daar moet het de prediker om gaan. Paulus begeerde dat God door hem verheerlijkt werd. Hij handelt ook niet als wijsgeer. Die zei raadselen te kunnen doordenken. De filosoof eindigde ook bij zichzelf. Paulus heeft die wijsheid niet nodig. Een prediker moet zichzelf wegcijferen. Hij moet als een bode verkondigen wat God in zijn handen gelegd heeft. Hij mag er niets aan toevoegen en er ook niets van afdoen. Een dienaar heeft niets van zichzelf. God roept en legt de boodschap in zijn handen. Iedere keer heeft hij weer lege handen. De bekwaamheid is uit God. Paulus was in zwakheid, in vrees en veel beven. Met wat God hem gegeven heeft kan hij geen mens tot bekering brengen. De mens is zonder God hulpeloos. Maar hij is toch geroepen om te verkondigen: O, alle gij dorstigen.....

De Heere geeft te verkondigen het getuigenis Gods. De taak van een dienaar is de

gedachten Gods na te denken. Hij moet thuis zijn in de Schrift en een goede reuk van Christus zijn. Hij moet de Schriften openen, de gedachten Gods uitleggen. Dan is er uitwerking: was ons hart niet brandende in ons toen Hij ons de Schriften uitlegde. Daar is het werk van de Heilige Geest voor nodig.

De begeerte van de dienaar moet zijn dat mensen aan de voeten van de Heere mogen komen. Er is geen groter vreugde dan wanneer de Heere de arbeid gebruikt om zondaren te bekeren. Dat maakt ongevoelig voor de lof en de kritiek van mensen. Spreker hoopt dat de gemeente een goede tijd tegemoet mag gaan. Ds. Baars mag komen als een verkondiger van het getuigenis Gods. We zingen Ps. 119 : 17.

De bevestiger leest het formulier en stelt de vragen, waarop ds. Baars duidelijk antwoordt: ja ik, van ganser harte. Daarna zingen we Ps. 119 : 9, even gewijzigd. Ds. den Butter leest het slot van het formulier en spreekt nog een persoonlijk woord tot de gemeente en tot ds. Baars en zijn gezin. Na het formuliergebed zingen we Ps. 17 : 3 en 4. Ds. Baars beklimt de kansel, die door ds. den Butter verlaten wordt.

De bevestigde predikant gaat voor in gebed in leest 1 Corinthe 2. Hij preekt over vers 2 van dit hoofdstuk. Hij zegt, samengevat, het volgende:

Toen Maarten Luther in 1518 het wezenlijke van zijn prediking moest verklaren stelde hij tegenover elkaar de theologie van de glorie, waarbij de mens geëerd wordt en de theologie van het kruis, waarin de zondaar op het diepst vernederd wordt en de Drieënige God op het hoogst verheerlijkt.

Waarom valt de nadruk op het evangelie van het kruis? Het is in de ogen van velen niet belangrijk. Het is voor ons mensen niet aantrekkelijk. Een gekruisigde Verlosser is het opperste van de dwaasheid. De tekenen van de Heere Jezus waren anders dan de Joden verwachtten. Zij werden teleurgesteld. Jezus was in hun ogen een Messias die Zich niet waar kon maken. Hij werd tenslotte een vervloekte aan het kruis.

De Grieken verwachtten menselijke wijsheid. Zij plaatsten de mens in het middelpunt. Het ging tegen de draad van hun denken in Jezus als wijsheidsleraar te zien. De kruisdood was de dood van een slaaf.

De boodschap staat haaks op het denken van Jood en Griek. Dat is nog zo. De werkelijke reden van Jood en Griek was, dat het kruis en de prediking ervan laat zien wat de mens geworden is. De profeet (Jesaja) spreekt er al van, dat Hij om onze overtredingen is verwond enz. Hij moest gekruisigd worden vanwege de schuld enz. van de mens. Het kruis onthult de zonde, hoe ernstig de Heere de zonde neemt. Het onthult de werkelijkheid van onze schuld, verlorenheid en doodstaat. De prediking van de Gekruisigde zegt dat wij verloren zondaren zijn. Zijn kruisdood tekent ons de totale verlorenheid, dat we onszelf niet kunnen helpen. Daarom zegt Paulus: ik heb niet voorgenomen.....

Buiten deze gekruisigde Jezus is geen leven, maar alleen de dood. Onze werken kunnen ons niet helpen. We kunnen onszelf niet opknappen. We kunnen een besef hebben dat we alleen door Hem gered kunnen worden en dat we toch steunen op iets buiten Christus. Paulus heeft niet voorgenomen.... Zijn prediking komt overeen met die van de andere apostelen. De kern van de prediking is: niets van de mens, wat bij de mensen onmogelijk is is door Hem mogelijk. Hij is gekomen om te redden. Het hart van het evangelie is dat Hij een volkomen Zaligmaker is, Die de zaligheid mogelijk maakt, maar ook toepast. Daar gaat het om. Hij maakt volkomen zalig die in hun verlorenheid de toevlucht tot Hem nemen. Het heeft Gode behaagd Zijn kracht en wijsheid te openbaren. Hij is machtig om harde harten te verbreken enz. Dan gaat het Woord des kruises werken in het hart. Hij geeft wijsheid. Hij laat zien dat in Hem alle heil en zaligheid te vinden is. Het evangelie van vrije genade wordt ook onder ons verkondigd. Wie is tot deze dingen bekwaam? Spreker vraagt om het gebed. We hebben nodig te luisteren met een biddend hart of de Heere alles wat in de weg staat wil wegnemen. Het zou erg zijn als gezegd moet worden, dat het evangelie dwaas-

heid is in die verloren gaan. Als we de kracht van het evangelie zien zullen we ervaren: en zij zagen niemand dan Jezus alleen, en Die gekruisigd. Amen.

We zingen Ps. 118: 13 en na het dankgebed Ps. 145: 5.

Na het uitspreken van de zegen komen er toespraken. Ds. P. Beekhuis spreekt als consulent en namens de classis hartelijke woorden van welkom. Ds. K. ten Klooster doet dit namens de plaatselijke kerken en ouderling W. Villerius namens de kerkeraad en gemeente van Middelharnis. De laatste brengt eerst op gevoelige wijze naar voren, dat het juist op deze dag een jaar geleden is dat mevrouw Den Butter hier begraven werd. Hij verwelkomt vervolgens ds. Baars en zijn gezin op hartelijke wijze en laat ons hen staande toezingen Ps. 37: 2.

Ds. Baars beantwoordt de sprekers en richt zich daarna nog tot de gemeente, eigen familie en anderen.

Tenslotte zingen we allen staande Ps. 72: 11. Het kerkgebouw van de Hervormde gemeente, dat al vaker voor zulke gelegenheden beschikbaar was gesteld, was geheel gevuld. Er waren vele predikanten en andere ambtsdragers en belangstellenden van elders. De Urkers waren goed vertegenwoordigd. Die konden hun vroegere dominee nog niet vergeten. Er waren ook nog een paar belangstellenden uit Canada, namelijk kandidaat Roth, die met zijn echtgenote enkele weken in ons land vertoeft en in verschillende gemeenten zal voorgaan. We konden hen en nog vele andere vrienden en bekenden de hand drukken, toen we in het naastliggende verenigingsgebouw nog koffie en broodjes kregen.

We zijn met Middelharnis verblijd. De Heere heeft het gebed van die gemeente gehoord. We denken ook aan de gemeente Dundas en ook aan Hamilton en andere gemeenten die tot de Free Reformed Church in N. Amerika behoren. De Heere moge ook daar gebed geven en tonen, dat Hij een God van wonderen is.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 64.

"Want zij allen zochten ons vreesachtig te maken, zeggende: Hunne handen zullen van het werk aflaten, dat het niet zal gedaan worden.

Nu dan, sterk mijn handen!"

Neh. 6: 9.

Sanballat c.s. kreeg een krachtig afwijzend antwoord van Nehemia: "Er is van al zulke zaken, als gij zegt, niets geschied, maar gij verzint ze uit uw hart".

Wij zijn geneigd om al deze dingen te lezen, en als een lang geleden gebeurtenis aan ons voorbij te laten gaan. We moeten echter wel de zeer gespannen verhouding proeven, die op de achtergrond van al deze dingen stond. Want Nehemia was ook maar een mens. Als we het menselijk bekijken stond hij tegen een overmacht. Van alle kanten kwam de verzoeking op hem af. Hij begreep heel goed uit welke hoek de wind waaide. Dat was uit een verkeerde hoek. Doch al deze dingen kunnen je wel benauwen. De koning die hem vrijheid had gegeven om naar Jeruzalem te gaan, om de muren te herbouwen, kon door al dit gestook heel gemakkelijk onder de invloed van deze boze geesten komen. Te meer, daar deze koning nu beslist geen man was die uit de reformatoerische hoek kwam. Hij was van huis uit een heiden. En dan kun je maar nooit weten. Het zou helemaal geen wonder geweest zijn, als Nehemia door al deze verzoeken uit de koers zou zijn geraakt. Met moet maar van alle kanten op je af komen. Mogelijk zijn er onder mijn lezers die dat wel aan voelen kunnen. Iedere keer weer een aanval. En dan niet van het gespuis van de straat, maar van mensen die in hoogheid zijn gezeten. Wie wordt er dan nooit eens bevreesd dat hij het vertrouwen kwijt zou kunnen raken, uit zijn ambt of werk zou kunnen worden gezet? Kwade samensprekingen hebben al zoveel kwaad in het leven gedaan. Vooral leidslieden hebben daar vaak onder te lijden. De handen worden dan slap. Men wordt dan moedeloos. Men komt dan in

een situatie terecht, waarin Jacob verkeerde, toen hij zei: "Al deze dingen zijn tegen mij". Je ziet het dan niet meer zitten. Je gevoelt je als verlamd. Je bent dan in staat om het bijltje er maar bij neer te leggen. Het helpt toch allemaal niets. Je wordt beticht van dingen waar je helemaal niets van weet. Later is altijd een verschrikkelijke zaak. Je kunt tegen een ander nog wel eens zeggen: "Als je voor je zelf overtuigd bent, dat je de waarheid aan je kant hebt, behoef je jezelf er niets van aan te trekken". Dat is op zichzelf waar, natuurlijk. Maar het moet je maar overkomen, je baan moet er maar bij op het spel komen te staan, dan lijkt mij dat allemaal nog niet zo eenvoudig.

Ik hoop dat jullie door deze uithaal iets zullen begrijpen van de omstandigheden waarin Nehemia verkeerde. Ze zijn echt nog niet uit de tijd. Doch ze komen nog voor. Nehemia begreep echter de opzet. Ze zochten zijn handen slap te maken, zo dat hij door vrees overmand, het werk zou gaan staken. Zo staat het toch duidelijk in de hierboven afgeschreven tekst?

Doch Nehemia was een man des geloofs. Hij wist zich niet door mensen, maar door God geroepen. Hij wist derhalve ook dat hij niet in dienst van mensen stond, maar in de dienst van God. En dan mocht hij zich door mensen niet van de wijs laten brengen. Dat gaf hem een geweldige steun in de rug.

Ik geloof dat zo iets nog voorkomt. Als je God niet kent en in de praktijk zonder God leeft, heb je eigenlijk niemand waar je op terug kunt vallen. Doch als je een leven met God mag kennen, en weten mag dat God je op de plaats gesteld heeft, waar je verkeert, dan kunnen de aantijgingen velen zijn, maar dan weet je dat God met je is. En wat is er meer? De gehele wereld aan je kant te hebben en God tegen; of de gehele wereld tegen te hebben en God aan je kant. Ik geloof, ja weet het zeker, dat het laatste zeer verreweg het beste is. Men kan dan met David zeggen: Ik zal vol heldenmoed; Daar mij Zijn hand behoedt, Tienduizenden niet vrezen. Schoon ik, van alle kant, Geweldig aangerand, En fel geprangd moog' wezen. Het is dan waar, echt waar, wat Paulus in één van zijn brieven heeft geschreven: "Zo God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?"

Je staat dan op de berghoogte van het geloof. Je kunt dan alles, als het ware, overzien. Doch daar verkeert men niet altijd. Wie weet wat geloven is, weet ook wat het geloof te moeten missen, betekent. De moedeloosheid krijgt dan de overhand. Een mens is dan toch ook maar weer een mens.

Daar zit ook nog een andere kant aan de zaak. Ik ben bezig het een en ander te veronderstellen, omdat ik weet dat beide zaken tot de mogelijkheden behoren in het leven.

Je kunt dus enerzijds door de lasteringen van de kant van de vijand, moedeloos worden, doch je kunt ook door je eigen heldhaftig optreden, hoogmoedig worden. Zo in de geest van: Dat heb ik hem weer eens netjes gezegd. Hij moet niet denken dat hij mij zo maar van de wijs kan brengen. De woorden die ik tot hem gesproken heb, liegen er niet om. Hij zal best goed begrijpen dat ik hem dóór heb. Ik heb hem ronduit gezegd dat hij liegt en dat hij alles verzint. Punt. Klaar. Uit. Hij zal het nu wel laten om met nog meer verzoeken te komen. Ik heb hem gewoon afgeblaft. Wat denkt hij wel?

Misschien zijn jullie, ben jij, ook wel eens op een dergelijke manier uit je slof geschoten. Je bent in zo'n geval dan goed tevreden over jezelf. Je klopt jezelf op de borst. Je hebt flink van je afgebeten. Mogelijk dat deze of gene zich in dit patroon herkent.

Ieder begrijpt dat een dergelijke geesteshouding natuurlijk ook niet deugt. Want je bent dan bezig om je zelf te prijzen en God van Zijn eer te beroven. En dat is een zeer kwalijke zaak. Ja, een zéér schadelijke zaak. Schadelijk voor ziel en lichaam beiden. Want de Heere zegt: Die Mij eren, zal Ik eren. Die Mij versmaden, zullen licht geacht worden. Zij zijn als het kaf dat de wind henendrijft. Doch dat wisten jullie al. Of weet je het mogelijk ook nog niet? De praktijk leert mij iedere keer weer, dat een mens niet zo gauw wat leert. Hij is wat dat betreft, wel heel erg hardleers. En je hebt mensen, al zeg je het

hen duizend keer, dan hebben zij het nog niet geleerd. Ik vrees dat de zodanigen het nooit zullen leren. Dat is natuurlijk wel een heel verschrikkelijke zaak. Want dan sterft men tenslotte in zijn hoogmoed, om van de top van eer in eeuwige verwoesting neer te storten.

Een dergelijke gezindheid was op dit moment Nehemia niet eigen. En dat was genade van God. Want zijn verdorven natuur zat ook vol met zelfbedoelen. Ieder die door genade met zelfkennis bedeed mag zijn, zal dit onderschrijven. Nehemia was niet moedeloos en ook niet hoogmoedig. Hij kende wel zijn zwakheid. Dat blijkt uit de laatste regel van vers 9. Men zocht zijn handen slap te maken. En nu gaat hij er mee naar God toe. Die kende hij. Het is Israëls God, Die krachten geeft. Van Wien al het volk zijn sterkte heeft. En daarom bidt hij: "Nu dan, sterk mijne handen." Het is maar een kort gebed. Men zegt wel eens: Hoe groter de nood, hoe korter de gebeden. En ik geloof het ook. Het komt dan ook niet op de lengte van de gebeden aan, want daar kan een mens ook nog heel goed zichzelf mee bedoelen. Arglistig is het hart, meer dan enig ding. Doch de HEERE doorgrondt en kent ons. Lieve vrienden, houdt dit altijd voor ogen.

Nehemia was met zijn nood aan het juiste Adres terecht gekomen. Dat is God. Hij ging met zijn nood gelukkig niet naar mensen. Dat had ook nog kunnen gebeuren. En hoe menigmaal gebeurt dat niet? Doch met mensen kom je steeds weer bedrogen uit. Er staat daarom ook niet voor niets in de bijbel: Vest op prinsenen geen vrouwen, waar men nimmer heil bij vindt.....

Zalig is hij, die in dit leven Jacobs God ter Hulp heeft. Hij, die door de nood gedreven, Zich tot Hem om troost begeeft. Dat mocht Nehemia doen. En hij deed dit niet tevergeefs. Want wie Hem aanroep in de nood, Vindt Zijn gunst oneindig groot. Daarom kon Nehemia de boze wederstaan, en in Gods kracht verder gaan. Want het is altijd de Heere, Die Zijn kracht in des mensen zwakheid volbrengt. Dit deed Paulus zeggen: Als ik zwak ben, dan ben ik machtig, door Christus, Die mij kracht geeft.

Verstaan wij ook deze dingen? Laat een ieder zich dit persoonlijk eens afvragen. Kennen we eigen zwakheid, en weten we ook het Adres, waar we met onze noden terecht kunnen?

We leven in een wereld in nood. Doch de wereld kent het Adres niet. En gaat daarom ook naar God niet. Zij gaat naar haar afgoden en roept die aan, net als de Baälpropheten in Elia's dagen. Doch zij krijgen geen antwoord. Zij blijven in de ellende zitten, net zo lang totdat men in z'n ellende omkomt.

Gelukkig zijn daarentegen zij, die met hun nood bij de Heere terecht mogen komen. Zij ervaren door het geloof, dat God hen dan niet alleen laat staan. Ook al lijkt het soms zo wel. De Heere beproeft niet zelden zijn volk. Doch als de nood het hoogste is, dan is de redding nabij. Zou Hij, Die een rechtvaardig Rechter is, geen recht doen, degenen die dag en nacht tot Hem roepen? Ja, Ik zeg u, dat Hij hen haastelijk recht doen zal.

Die het van de Heere verwachten, zullen niet beschaamd worden.

Hun geeft Hij moed en krachten.

Die hopen op Hem wachten.

Hij sterkt Zijn erfenis,

Als zij mat geworden is.

Ik ga nu weer eindigen. We hebben wel weer enkele lessen gekregen, dacht ik zo. Neem ze ter harte en doe er je winst mee. Je zult er tenslotte eeuwig wel bij varen.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Vertelcassette met vier verhalen

We ontvingen een cassette met vier verhalen voor kinderen van 4 tot 10 jaar. Deze verhalen zijn speciaal voor dit bandje geschreven. Het gaat om de volgende vertellingen: Voor een goed doel van mevr. M.H. Karels-Meeuse.

Een vrije dag van mevr. B. Vijfhuizen-Hofman.

Meester Bolleboos van dhr. M. Verhoeve.

De gestolen appel van mevr. J. Snijders-Kraak.

We hebben naar de verhalen geluisterd en zijn ervan overtuigd dat kinderen met volle aandacht zullen zitten te luisteren. Dus: van harte aanbevolen.

De opbrengst is ten bate van het orgelfonds van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Zuid. De verkoopprijs bedraagt slechts f 12,50 (excl. verzendkosten). Men betaalt na de ontvangst van het cassettebandje d.m.v. de bijgesloten acceptgirokaart. Bestellingen kunnen telefonisch worden gedaan bij: fam. E. Kloppenburg, tel. 010 - 432.08.08 en fam. A. Verzijl, tel. 010 - 432.63.12.

B.

Boekbespreking

Wat Rome leert aan de Bijbel getoetst
door Toon Vanhuysse

Uitgave van de Stichting tot bevordering van de evangelieverkondiging in België, Sint Lambertusstraat 16, 2600 Berchem-Antwerpen.

Op de achterzijde van de omslag vinden we de volgende gegevens omtrent de schrijver.

Toon Vanhuysse werd geboren op 13 oktober 1940 te Zwevegem.

Hij trad in bij de Paters Oblaten van Maria. Op 20 februari 1966 werd hij tot priester gewijd. Als kapelaan werkte hij in Antwerpen-Kiel en Houthalen-Oost.

Hij verliet de Rooms-katholieke Kerk in 1978.

Na een inleiding vinden we de volgende hoofdstukken: 1. Kerkelijke uitspraken Orange en Trente, 2. Roomse genadeleer, 3. Verdienstelijkheid der goede werken, 4. Aflaat, 5. De 95 stellingen van Luther, 6. Gemeenschap der heiligen. Dan volgt een slot-hoofdstuk: Dit is het Evangelie.

De schrijver laat het verschil zien tussen Rome en de Reformatie en hij verdedigt de Reformatie en verwijst naar Gods woord en de belijdenisgeschriften. We betreuren het dat hij daarbij geen gebruik maakt van onze vertrouwde Staten-vertaling en ook uit de geschriften niet citeert naar de ons bekende uitgaven. Het is begrijpelijk dat de schrijver ook zijn eigen stem laat horen, maar naar onze mening zou het de inhoud van het boekje ten goede gekomen zijn, wanneer hij zich meer bepaald had bij het antwoord op de vragen: wat zegt Rome? en wat zegt de Heere in Zijn Woord? Maar we willen niet uit het oog verliezen, dat het hem niet gaat om ons voor te lichten, maar dat het gaat om voorlichting te geven aan zovelen die nog in de duisternis van het Roomse geloof verkeren. Daarom willen we met deze algemene opmerking volstaan.

We willen nog even terugkomen op het slot-hoofdstuk: Dit is het evangelie. Vanhuysse schrijft o.a.: "Wat zijn wij toch voor eigenwijze en eigenwillige mensen! Altijd erop uit om onszelf te bevoordelen, en als we dan

eens iets goeds verrichten, is het toch nog bezoedeld door onze eierzucht en door onze ellendige drang naar zelfhandhaving. Wat komen we moeilijk los van onszelf. We zijn allen in ongerechtigheid geboren, in zonde ontvangen. Wilt u dat voor God erkennen? Bent u bereid om niet alleen uw zondige 'daden', uw zondige 'woorden', uw zondige 'begeerten' voor God als zondig te erkennen, maar ook uw 'levensinstelling' als zondig te belijden? Dit is de enige weg ter zaligheid." In onze Heidelbergse Catechismus wordt de ellendestaat van de mens heel wat dieper belicht. Later komt de schrijver gelukkig zelf ook tot de uitspraak naar Gods Woord, dat er schuld is, die betaald moet worden. Dan zegt hij goede dingen, die we gaarne zouden willen onderstrepen.

Aan het einde haalt hij aan wat naar de Dordtse Leerregels de belofte van het evangelie is. Hij zegt echter niet dat daar ook beleden wordt, dat de Heere bekering en geloof eist. Daar begint het evangelie mee: bekeert u.

De Heere moge dit boekje gebruiken om de ogen van blinden te openen.

De prijs van het boekje is f 8,95, franco thuis; bij bestelling van aantallen belangrijke korting. Het adres van de stichting is in Nederland postbus 424, 3140 AK Maassluis, tel. 01899-12378.

B.

Mijn wet in uw binnenste door ds. J. van Sliedregt, den Hertog b.v. - Houten.

Het gaat hier om het 5e deel van een serie: *Uw enige troost*, prediking van de Heidelbergse Catechismus. In dit deel worden behandeld de zondagen 34-44. De serie bestaat uit 6 delen: 1. Adam en Christus, zondag 1-7; 2. Vaderschap en kindschap, zondag 8-16; 3. De bazuin zal klinken, zondag 17-24; 4. Waartekenen en zegelen, zondag 25-33; 5. Mijn wet in het binnenste, zondag 34-44 en 6. Het gebed als ademtucht, zondag 45-52.

Het 5e deel bevat veertig preken over de wet in het stuk der dankbaarheid. De preken beslaan ongeveer 380 bladzijden. Daaruit blijkt dat ze niet lang zijn. Ze beginnen met de te behandelen vraag en antwoord en vermelden ook het te lezen Schriftgedeelte en de te zingen psalmen. Ze zijn dus geschikt gemaakt voor het lezen in kerkelijke samen-

Volledig pension aangeboden in het landelijk dorp Kesteren in de Betuwe, 3 km. van Rhenen.

PENSION DE PEEL

Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687

**PLAATS UW
FAMILIEBERICHTEN
IN
BEWAAR HET PAND**

Dagelijks voedsel...

Dat is het thema van de folder, die momenteel op grote schaal wordt verspreid om nieuwe donateurs voor het werk van de GBS te werven. Al voor het bedrag van f 5,- per jaar kan men het werk van de GBS steunen. De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van betrouwbare Bijbels over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor het leveren van betaalbare Bijbels in de vertrouwde Statenvertaling. U heeft de folder nog niet ontvangen? Of heeft u zich nog niet opgegeven als donateur? Schrijf dan even een briefje - zonder postzegel - naar onderstaand adres of stuur onderstaande bon (volledig ingevuld) op.

BON

(aankruisen wat u wenst)

O Graag ontvang ik alsnog de folder "Dagelijks voedsel".

O Ja, ik geef mij (alsnog) op als donateur van de GBS.

Hr./mevr./me.

Straat:

Postcode:

Datum:

Woonpl.:

Handtekening:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18, 3300 WB DORDRECHT

komsten. Ze zijn zeer rijk aan inhoud. De wijze waarop ds. Van Sliedregt schrijft laat duidelijk zien dat hij onderwezen was in de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen. Hij is al enige jaren geleden de eeuwige rust ingegaan. Hij was in zijn leven predikant van verschillende Hervormde gemeenten. Er ging een goed gerucht van zijn prediking en verdere arbeid uit.

We kunnen niet anders dan wensen dat velen deze serie - we mogen aannemen dat de andere delen van deze serie in dezelfde geest geschreven zijn - zich aanschaffen en dat het onderwijs dat deze preken geven velen tot zegen mag zijn. Ds. Van Sliedregt schrijft bij de verklaring van de geboden niet alleen over de betekenis van elk gebod in het stuk der dankbaarheid, maar hij besteedt ook aandacht aan de betekenis van de wet in ander opzicht. Er wordt wel eens gezegd, dat de opstellers van de catechismus in het stuk van de dankbaarheid niet alle geboden afzonderlijk hadden moeten noemen, maar dat zij hadden moeten volstaan met de samenvatting van de wet in de hoofdsom. Ds. Van Sliedregt laat duidelijk uitkomen dat elk gebod in het stuk der dankbaarheid voor Gods kinderen van grote betekenis is.

Het boek ziet er keurig verzorgd uit. We kwamen enkele drukfoutjes tegen. We willen er twee noemen. Op blz. 39 staat: (uitdr. *gelooven* onder een gelukkig gesternte). Dit moet zijn: *geboren* onder enz. Op blz. 72, zesde regel van onder, staat het woord *normen* in plaats van het woord *vormen*.

We hebben hier dus te maken met een voortreffelijke uitgave. Om onze lezers nog een beter inzicht daaromtrent te geven willen we in enkele afzonderlijke artikelen een en ander uit de inhoud overnemen.

Het boek kost gebonden f 39,50

B.

Wel eens op
TEXEL

geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w.

Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

Bent u
nieuws gierig?...

... Naar de reden waarom
zo'n 50.000 gezinnen het
Reformatorisch Dagblad
lezen?

REFORMATORISCH DAGBLAD

- Veel kerkelijk nieuws
- Verantwoorde achtergrond informatie
- Veel aandacht voor onze jeugd
- Extra bijlagen

Vul dan snel de onderstaande bon in en u gaat begrijpen waarom.

BON

**Maak nu voordelig kennis met het
Reformatorisch Dagblad.
Drie weken voor slechts**

5,55

Reformatorisch Dagblad

Postbus 670, 7300 AR Apeldoorn
Laan van Westanen 12
7336 AZ Apeldoorn
Telefoon 055-496222

Wenst een proefabonnement van drie weken
voor slechts

5,55

Bon in open envelop zonder postzegel zenden
aan:
Reformatorisch Dagblad, Antwoordnummer 92,
7300 VB Apeldoorn.